

poprzedni nr M-690/1352

XI 102 N

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

prof. A. Nadolny

zał. Weltrowski

D-255 Główny Wzrost

KO Pomorze
AK

Ks.†† Pauczek Walerian
ps. „German”

M-690/1352 Pow

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

ks. Jacek Walcovian.....
J: M-690/1352 Pom.....
K. O Pomorskie A. G.....

I./1. Relacja k. 6 s. 1-7

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 1 s. 1

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację k. 9 s. 1-10

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

1) dot. ks. W. Jacek k. 4 s. 1-5

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 11

VI. Fotografie album i monografii

11. Relacja - ks. Paczek Walerian

1. Relacja - biogram autorstwa
Józefa Milewskiego, mpis oryg. z
uwagami red. Komrade Ciechanowski, mpis oryg. k. 151
2. Dwie wersje biogramu - relacji autorstwa
ks. Amastasego Wadolnego, mpisy k. 502-7
- ostatni z 10.03.1994

Stawmłaj

nowy brat
ks. Nadolny

Pączek Walerian ps. "Germen" /1909 .../ ksiądz, z-ca kapelana Okr. Pom. AK.

Ur. 17.X.1909 r. w Lipinkach Królewskich pow. Starogard, s. Waleriana, rolnika i Weroniki z d. Wojak. Wstąpił do Stow. Apostolstwa Kat. Pallotynów. Studia teologiczno-filozoficzne ukończył w Ołtarzewie k. Warszawy. Wyświęcony na księdza w Poznaniu, mszę prymicyjną odprawił w Lubichowie 24.VI.1934 r.

W grudniu 1939 r. przybył do Warszawy, gdzie w latach 1940-1944 był kapelanem w szpitalu PCK, równocześnie kończąc wyższe studia. Naczelny Kapelan AK, ks. płk Tadeusz Jachimowski, powierzył ks. W. Pączkowi obowiązki kapelana łącznikowego do KO Pom. AK, gdzie jako "Germen" został z-cą kapelana tego Okr. --> ks. Bronisława Jagły. Brał udział w Powstaniu Warszawskim, od 8.VIII.1944 r. pełniąc funkcję dziekana grupy "Północ" na Starówce. Odznaczony KW i Z KZzM 28.VIII.1944, awansowany 17.IX.1944 r. do stopnia majora. Po powstaniu był 5 miesięcy w niewoli niemieckiej, następnie pełnił funkcje duszpasterskie w PSZ na Zachodzie.

W połowie 1950 r. został skierowany przez Stow. Księży Pallotynów do Ameryki Płn., gdzie mieszka w Dakocie.

Rel. J. Pączka /brata/ z 29.II.1984 r.; Wspomnienia wojenne...

J. Milewski

Pączek Walerian

- Z notatki nie wynika czy ks. W. Pączek działał w konspiracji na Pomorzu. Notatkę biograficzną należy uzupełnić lub zrezygnować z jej publikacji.

1-1 K Cichan

1/1/2

Pączek Walerian ps. "Germen" (1909-...), kapelan AK, wicedziekan Okręgu Pom. AK.

Ur. 17.X.1909 r. w Lipinkach Królewskich, pow. Starogard Gd., s. Waleriana, rolnika i Weroniki z d. Wojak. Ukończył Gimn. pallotyńskie "Collegium Marianum" w Wadowicach w 1928 r.. Nowicjat odbył w Sucharach k. Nakła; studia filozoficzno-teologiczne w sem. księży pallotynów w Ołtarzewie i w Sucharach. Święcenia kapłańskie uzyskał 17.VI.1934 r. W latach 1935-1938 był prefektem i profesorem jęz. polskiego w Chełmnie. Od 1.X.1938 r. był proboszczem w Koreliczach (obecnie Białoruś).

Około 20.XII.1939 r. przybył do Warszawy, gdzie będąc kapelanem szpitala PCK, ukończył w 1944 r. tajne studia na Wydz. Teologii UW. Uczestniczył w przygotowaniach do Powstania Warszawskiego. Przewodniczący Komisji Duchowieństwa w Dep. Wyznań przy DR na Kraj, ks. Franciszek Pauliński oraz Naczelny Kapelan płk Tadeusz Jachimowski ps. "Budwicz" powierzyli mu jako kapelanowi łącznikowemu Departament Wyznań DR. Przybrał ps. "Germen". W czasie Powstania ^{został} mianowany dziekanem kapelanów Grupy Północ. ^{Powstania} Po jego upadku ^{został} pełnił funkcję kapelana w obozach jenieckich, a następnie w oddz. polskich przy armii brytyjskiej w Niemczech. Od 1950 r. w USA jako kapelan polski i proboszcz. Awansowany 10.XI.1990 r. do stopnia płk. /Odznaczony krzyżem AK/

AP AK T.F. Bendig; A Paraf. Lubichowo /Liber baptizerum 1901 nr 85; A Prowincjalne Ks. Pallot. Ołtarzewo, akta pers.; A Polskiej Misji Kat. w Niem., akta pers. ks. Pączka; Milewski, O.W. Pączek, "Pomerania" 1984 nr 11., ks. dr W. Pączek, 55 lat w służbie Bogu... USA 1989w

HM Anastazy Nadolny

Walerian Walerian
jak me dale 32

✓ Posiadał również nominację na zastępcę dziekana Okręgu Pomorskiego PCK. Wydaje się, że jednak nie Pomorski mi dziekanat.

Wpłynęła data 15.03.94
Lp. 20718/94

3/11/3

PĄCZEK Walerian, ps. "Germen", kapelan AK, wicedziekan Okręgu Pomorskiego AK, dziekan kapelanów Grupy Północ w Powstaniu Warszawskim, duszpasterz Polaków w Niemczech i USA, ekspallotyn.

Urodził się 17 X 1909 w Lipinkach Królewskich pow. Starogard Gd. w rodzinie rolnika Waleriana (1877-1955) i Weroniki z d. Wojak (1875-1951). Posiadał trzech braci: Ksawerego, Alojzego i Józefa oraz dwie siostry: Walerię i Józefę. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Zielonej Górze (pow. Starogard). Gimnazjum pallotyńskie "Collegium Marianum" ukończył w Wadowicach w 1928r. Nowicjat odbył w Sucharach k. Nakła, studia filozoficzno-teologiczne w seminarium księży pallotynów w Ołtarzewie i Sucharach. Pierwszą profesję zakonną złożył 15 VIII 1930. Świeceń kapłańskich udzielił mu prymas Polski, kard. A. Hlond, 17 VI 1934 w katedrze poznańskiej. Przez następny rok kończył studia. W latach 1935-1938 był prefektem i profesorem jęz. polskiego w pallotyńskim gimnazjum w Chełmnie. Od 1 X 1938 był proboszczem w Koreliczach (obecnie Białoruś).

Ok. 20 XII 1939 przybył do Warszawy i zamieszkał w domu księży pallotynów przy kościele garnizonowym (ul. Długa 15). W 1940 został kapelanem Szpitala Czerwonego Krzyża w Warszawie. Wówczas też podjął studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego w tajnym nauczaniu z zakresu prawa kościelnego i cywilnego oraz teologii moralnej. Ukończył je z tytułem magistra prawa kanonicznego, uzyskanego na podstawie pracy "Privilegium fori" i egzaminu w dniu 16 VI 1944. Brał udział w akcji ratowania Żydów. Uczestniczył w przygotowaniach do Powstania Warszawskiego. Przewodniczący Komisji Duchowieństwa w Departamencie Wyznań przy Delegaturze Rządu na Kraj, ks. Franciszek Pauliński oraz Naczelnny Kapelan AK, płk Tadeusz Jachimowski ("Budwicz"), powierzyli mu funkcję kapelana łącznikowego. Przybrał sobie wówczas pseud. "Germen" (w niektórych publikacjach błędnie pisane "German"). Ks. Pączek w swych wspomnieniach wyjaśnia, iż przyjęcie

1/2/4

tego pseudonimu podyktowane było posiadaniem znajomości jęz. niemieckiego oraz dokumentu umożliwiającego mu poruszanie się po Warszawie, z uwagi na pełnienie obowiązków kapelana Szpitala Czerwonego Krzyża. Krótco przed wybuchem Powstania, zastępca Naczelnego Kapelana AK, ks. płk Jerzy Sienkiewicz ("Guzenda"), wydał mu polecenie dokonania sprawdzenia ekwipunku, przeznaczonego dla księży kapelanów. Następnie otrzymał zadanie, by od chwili rozpoczęcia walk powstańczych prowadził rejestrację poległych, z odnotowaniem miejsca śmierci, pochówku oraz zabezpieczenia dowodów po poległych i przechowywania dokumentów w skrytce pod kościołem garnizonowym. 8 VIII 1944 dowódca Grupy Północ, płk Karol Ziemiński ("Wachnowski"), mianował ks. Pączka dziekanem kapelanów tej Grupy, z zadaniem zorganizowania duszpasterstwa wojskowego na tym odcinku. Nominację potwierdziło Dowództwo Okręgu Warszawskiego AK i Szef Duszpasterstwa. Z Grupą tą dzielił los powstańczy na Starówce do początku września.

Ks. Henryk Szklarek ("Trzeciński", "Rogoziński") w swych "Wspomnieniach kapelana konspiracyjnego WOZZ w Poznaniu i AK" (w: *Udział kapelanów wojskowych w drugiej wojnie światowej*. Warszawa 1984 s.352) oraz S. Podlewski w książce "Wierni Bogu i Ojczyźnie" (Warszawa 1985 s.400) podają, że płk Ziemiński dziekanem kapelanów Grupy Północ mianował ks. Szklarkę, a jego zastępcą ks. Pączka. Płk Ziemiński w liście odręcznym z 7 VIII 1965 do ks. Pączka wykazał nieścisłość powyższej informacji i potwierdził swą decyzję z okresu Powstania o nominacji ks. Pączka. List Ziemińskiego wydrukował Pączek w formie fotokopii w swej książce "55 lat w służbie Bogu, Ojczyźnie i bliźnim" (Lidgerwood 1989 s.27-30).

Na początku września 1944, razem z powstańcami, ewakuował się kanałami do Śródmieścia. Otrzymał przydział do 36 Pułku Piechoty Legii Akademickiej, dowodzonej przez mjr Stanisława Błaszczaka ("Róg"), współpracując nadal z oddziałami Grupy Północ, która stanowiła odtąd Odwód Dowództwa Okręgu. W sierpniu 1944 (rozkaz nr 18)

1/13/5

otrzymał Krzyż Walecznych, 28 VIII Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami, a 17 IX (rozkazem KG AK nr 434 BPK nr 30) awans do stopnia majora WP (starszego kapelana). Posiadał również nominację na zastępcę dziekana Okręgu Pomorskiego AK. Wydaje się, że na Pomorzu jednak nie działał. Kapitulację Powstania przeżył 5 X w Śródmieściu i podzielił los jego pozostałych przy życiu uczestników. Wraz z 36 Pułkiem Legii i Grupą Dowództwa Okręgu został skierowany do obozu jenieckiego w Bergen-Belsen, a wkrótce do Fallingbommel i Gross-Born (Oflag IID). Stąd w dwumiesięcznym marszu (styczeń-marzec 1945) obóz ewakuowano do Sandbommel, a następnie również pieszo do Lubeki (Oflag XC). Tu 2 V 1945 doczekał się wyzwolenia przez oddziały brytyjskie. Ponieważ na terenie okupowanym przez 8. Korpus Brytyjski (Szlezwik-Holsztyn i Hamburg) znajdowało się ok. 30 tys. polskich żołnierzy i ok. 150 tys. Polaków wywiezionych na przymusowe roboty, księża zorganizowali nad nimi opiekę religijną. Ks. Pączek w latach 1945-1948 pełnił funkcję dziekana Polskiego Okręgu na terenie 8. Korpusu Brytyjskiego. Duszpasterzował w Lubece, Rümpel, Fahrenkrug, Sattenfelde, Itzstedt, Sülfeld, Grabau, Borstel, Wahlstedt, Bad Odesloe, Wentorf. Po rozwiązaniu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w dniu 15 VI 1947, wielu polskich zdemobilizowanych żołnierzy zaciągnęło się do organizowanych służb wartowniczych i transportowych przy brytyjskiej armii w Niemczech. 9 VI 1947 Pączek otrzymał nominację na kapelana polskich Oddziałów Wartowniczych, od 20 II 1948 pełnił obowiązki dziekana kapelanów służb wartowniczych. Przeniósł się wówczas do Kwatery Głównej i Ośrodka Szkoleniowego w Osnabrück. W maju 1950, z polecenia przełożonego generalnego księży pallotynów, wyjechał do USA. Pracował jako duszpasterz w Buffalo (1950-52), North Tonawanda (1952-60), Lidgerwood (1960-75) i Grand Forks (1975-76), od 1 VII 1976 w parafiach Mooretown i Mantador nad kanadyjską granicą. W 1963 wystąpił ze zgromadzenia pallotynów i został inkardynowany do diecezji Fargo. Pełnił funkcję kapelana Stowarzyszenia Weteranów

1/12/6

Armii Polskiej, skupiającego głównie byłych żołnierzy gen. J.Hallera. W 1972 obronił doktorat z prawa na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie (PUNO) w Londynie na podstawie dysertacji "Nauczanie religii w szkołach publicznych i udzielanie pomocy szkołom wyznaniowym według konstytucji i ustaw USA". Jest autorem kilku publikacji. 1 I 1964 gen. W. Anders awansował go do stopnia proboszcza-podpułkownika w Korpusie Oficerów Duchowieństwa WP, 30 VII 1967 został odznaczony Krzyżem Armii Krajowej, 11 XI 1979 Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, nadanym mu przez prezydenta RP na Obczyźnie. 10 XI 1990 prezydent RP R.Kaczorowski awansował go do stopnia pułkownika WP.
Mieszka: Lidgerwood 58053, North Dakota.

Archiwum Parafialne w Lubichowie. Liber baptizatorum 1909 nr 85; Archiwum Prowincjalne Księży Pallotynów w Ołtarzewie. Akta personalne (inform. ks. K.Nowak); Archiwum Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech (Würzburg). Akta personalne i dziekańskie ks. Pączka; - Jacewicz W., Woś J.: Martyrologium duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. T.5. Warszawa 1981 s. 42; Komorowski K.: Konspiracja pomorska 1939-1947. Leksykon. Gdańsk 1993 s.26; Milewski J.: O. Walerian Pączek. "Pomerania" 1984 nr 11 s.38; Nadolny A.: Organizacja duszpasterstwa polskiego na terenie Niemiec Zach. 1945-1975. "Studia Polonijne" 2:1977 s.284-300; On the Golden Jubilee of Dr. Fr. Valerian Pączek. (Short History of my Life, s.12-17). B.m. 1984, fot.; Pączek W.: Duszpasterstwo Polskiego Okręgu Wojskowego na terenie 8. Korpusu Brytyjskiego. Wentorf 1946, fot. s.44; tenże: Działalność kapłanów polskiego pochodzenia w diecezji Buffalo (1956); tenże: Bł. Wincenty Pallotti założyciel Stow. Apostolstwa Katolickiego. North Tonawanda 1957; tenże: 55 lat w służbie Bogu, Ojczyźnie i bliźnim. Wspomnienia z pracy duszpasterskiej. Lidgerwood 1989, fot.; Podlewski S.: Wierni Bogu i Ojczyźnie.

11/4

Warszawa 1985 s.400-401, fot. s.384; Udział kapelanów wojskowych w drugiej wojnie światowej. Warszawa 1984 s.472, 474, XLIV (fot.); Wojciechowski J. ("Korab"): Księża polscy, którzy pracują lub pracowali w Polskich Ośrodkach strefy bryt. w Niemczech. Hanower 1947 s.23; Wspomnienia wojenne kapelanów wojskowych 1939-1945. Pod red. J. Humeńskiego. Warszawa 1969 s.55; - Elenchus omnium ecclesiarum necnon universi cleri dioecesis Culmensis 1936-1938; Catalogus Fiae Societatis Missionum. Limburg 1933-1938; Catalogus Societatis Apostolici Catholici. Roma 1948-1960; "Wiadomości Dekanatu R.K. Polskiego Okręgu na terenie 8. Korpusu Brytyjskiego. Lubeka-Wentorf 1945-1946 (wyd. W. Paczek); "Wiadomości Polskiego Duszpasterstwa R.K. na Strefę Brytyjską" (Hanower) 1946-1949.

Pelplin, 10 III 1994

Anastazy Nadolny

1/2. Dokumenty dotyczące reletora: ks. Paźzek
Walerian

1. Świadcstwo chrztu Waleriana Paźzka
wydane przez Biuro Parafialne w Lubichowie,
kserokop.

k. 1 s. 1

112/1

DIECEZJA CHELMIŃSKA

ŚWIADECTWO CHRZTU

Dioecesis Culmensis

Kościół parafialny

Ecclesia paroecialis

RZYMSKO KATOLICKIE

(Testimonium baptismi)

BIURO PARAFIALNE
38-240 LUBICHOWO

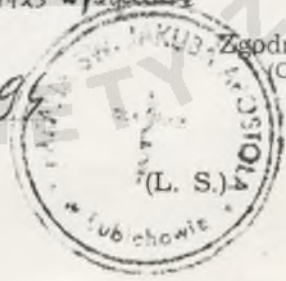
S. _____

in _____

w _____

1. Rok i numer księgi chrztów 1909/85
(Annum et numerus libri baptizatorum)
2. Imię i nazwisko Walerian Paprek
(Nomen, cognomen)
3. Imię ojca Walerian wyznanie rym - kat
(Nomen patris) (religio)
4. Imię matki Weronika z domu Wajak wyznanie rym - kat
(Nomen matris) (nata) (religio)
5. Miejsce i dzień urodzenia 17 października 1909 Lipinki koi.
(Locus nativitatis et dies nativitatis)
6. Data i miejsce chrztu 24 październik 1909 Lubichowo
(Dies et locus baptismi)
7. Uwagi w księdze chrztów — kan. 470 § 2, 1988 T Komunia 25 IX 1921 Nr 88.
(Testes contracti matrim.)
8. Data i miejsce bierzmowania Smocznia kapłanów 17 VI 1934 Poznani
(Dies et locus confirmationis) Bierzmowanie 29 VI 1925 w Polichowie

Lubichowo, dnia 25 stycznia 1996
(die)

Zgodność z księgą chrztów stwierdzam
(Concordat cum libro baptizatorum)

Ks. Jan Kulka
Proboszcz Parochii Kulka
83-240 LUBICHOWO
ul. Sierogardzka 18
tel. 217

II. Materiały uzupełniające rezerwa -
ks. Paczek Walerian

1. ks. Walerian Paczek, Duszpasterstwo
Polskiego Okręgu Wojskowego, Wentorf,
dnia 25. 12. 1946, s. 42-45, kserokop. oryg. k. 6 s. 1-6
2. Józef Julewski, O. Walerian Paczek,
Pomierania, nr 11/1984, s. 38, oryg. k. 1 s. 7
3. Anastazy Adolny, biogram „Paczek Walerian”,
[w:] Słowa biograficzne konspiracji pomorskiej
1939-1945, Toruń 1994, w. 1, s. 166, kserokop. k. 1 s. 8
4. Bogdan Orzanowski, Wydawnictwa
podziemne i dokumenty Delegatury
Kwadr I i II w Kraj o sytuacji Kościoła
na Pomorzu w latach okupacji, Studia
Bibliistyczne, Białym 1993, t. XX, s. 38 k. 1 s. 9-10
kserokop.

Prześlat ks. prof. Anastazy
Nadolny - zeti. do listu z 26.12.2002,
zob: T. - Bronisław Jagła (KO) 12.12.11

KS. PĄCZEK WALERIAN P.S.M.
dziekan na terenie 8. Korp. Bryt.

11/11

FUNDACJA
GENERALNA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Duszpasterstwo
Polskiego Okręgu
Wojskowego

Wentorf dnia 25. 12. 1946. r.

11/2

Księża Kapelani.

Rejon Bad Segeberg na terenie 44/Z./Inf. B-de.

Placówka duszpasterska Henstedt, ks. kapł. Stryczny Jan.

Ks. Kapł. urodził się 2. 6. 1892. r. w Budapeszt, syn Wojciecha i Katarzyny z domu Rachwał. Po ukończeniu gimnazjum i seminarium, otrzymuje święcenia kapłańskie 22. 12. 1917. rok. Pracuje jako gwardian Lwów i Łódź. Aresztowany, przebywa w Dachau. Po uwolnieniu Jego Eks. wyznacza ks. kpl. na teren VIII. Korp., gdzie otrzymuje placówkę Henstedt. Ks. Kpl. Stryczny Jan pełni funkcję kapelana I. Zgrup. Ofic., oraz duszpasterzuje w szeregu obozach.

W pracy napotykał trudności. Sam p'sze: rozważając dzieje ostatnich miesięcy 1945. roku, 'po wyzwoleniu z kajdan niemieckich, ze smutkiem stwierdzić musimy, że wygnańcy z ojczyzny naszej, tu na obczyźnie, nie stanęli na poziomie ideału Polaka.

Wydawało się nam w obozach, że cierpienie ludzi odmieni, podniesie na wyżyny, tak iż zadziwią świat swoją cnotą, jak w czasie walk byli podziwem męstwa. Niestety, namiętności narzuciły się ludowi naszemu, jeszcze z potężniejszą siłą, niż może przed wojną, jakby chciały sobie wynagrodzić czas stracony. Rozmyślając nad tym i zważywszy odpowiedzialność za dusze, przychodzi chęć ucieczki, gdzieś w miejsce pustynne, tym bardziej, iż na każdym kroku napotyka się trudności w spełnianiu obowiązków kapłańskich. Częste zabawy nocne w soboty uniemożliwiają wielu wysłuchanie mszy św. niedzielnej. Mimo wszystko mam silną ufność w pomoc Bożą, że mnie to nie potrafi zniechęcić.

Zachętą w pracy duszpasterskiej jest radość ludu naszego z przyjazdu księdza. Pociętą są również, dla kapłana liczne śluby kościelne tych, którzy dotychczas żyli na wiarę.

11/13

Nowy Rok przyniósł mi pewne udogodnienia w pracy duszpasterskiej a mianowicie: po wielu staraniach otrzymałem w Henstedt kaplicę nie dużą, lecz miłą i czystą.

Za oszczędzone pieniądze i papierosy kupiłem samochód, aby już raz być wolnym od ciągłych niedomagań z samochodami służbowymi.

Podaję obozy wojskowe i cywilne należące do parafii księdza kapelana i rozlokowane w promieniu 30 km.

1. Henstedt	248 ofic.	13 kobiet
2. Alvesloe	247 »	6 »
3. Ultzburg	52 »	3 »
4. Schmalfeld	82 »	4 »
5. Nahe	188 podchor.	8 »
6. Wakendorf	183 ofic.	1 »
7. Lentförden	63 »	1 »
8. Götzberg	73 »	2 »

Obozy Cywilne

	1136	38
1. Bad Bramstedt		62 osób
2. Kaltenkirchen		52 »
3. Seedorf		73 »
4. Bahrenhof		89 »
5. Struckdorf		39 »
6. Geschendorf		60 »
7. Leezen		172 »
Rozlokowani po wioskach		309 »
		946
		1136
		2082

Ks. kpl. wspomina o trudnościach, natury moralnej. Praca nad utrzymaniem moralności, wśród naszych rodaków jest bardzo trudna z powodu złego otoczenia w jakim żyją. Oficerowie mieszkają pod jednym dachem z niemkami, które nie grzeszą cnotą wstydlivosti i trzeba, dla takich nadzwyczajnej łaski Bożej, by się utrzymać mogli na poziomie swej godności.

W obozach zaś cywilnych, wspólne mieszkania mężczyzn z niewiastami są rozsądnymi demoralizacji. By zmniejszyć liczbę grzechów, zachęca się do komunii św. małżonków, oraz komendantów, by wszczęli akcję separacji.

Placówka duszpasterska w Fahrenkrug,

Ks. Pączek Walerian mjr.

Po opuszczeniu Lubeki przenieść się musiałem do Rümpel. Wypadło objąć pracę duszpasterską w następujących ośrodkach:

Ob. wojsk. Rümpel	300 osób
Fahrenkrug	600 »
Itzstedt	100 »
Sülfeld	80 »
Grabau	300 »

Ks. Pączek Walerian mjr.

II/14

Ob.cywilny Sülfeld	115 osób
Borstel	195 »
Wahlstedt	257 »
Bad Oldesloe	120 »

W wyżej wymienionych obozach odprawia się msze św., wyjąwszy Bad Oldesloe gdyż tu ks. katolicki znajduje się na miejscu.

Grabau.

Tu mieści się nasza polska stadnina ponad 1000 koni. W parku zaś znajduje się, kapliczka murowana. W ośrodku Grabau podziwiać możemy szkołę powszechną w której działwa pod doskonałą ręką p. ppor. Kurka żyje i kształtuje ducha w atmosferze rodzimej. Nauka i rozrywka to program dnia dziatwy. Szereg przedstawień tańców narodowych, które zachwycały miejscową ludność umiało wystawić Grabau. Popisy konne masztalerzy dodatnio wpływają na opinię, jak również akademie i referaty.

Borstel i Sülfeld.

Gimnazjum w Borstel kl. I.

II/15

Borstel i Sülfeld to dwa obozy cywilne, ujęte administracyjnie w jedną całość. Na korzyść obozu zaliczyć możemy to, iż posiada gimnazjum, aczkolwiek tylko początki, mimo to działwa bardzo dużo korzystać może pod okiem fachowych sił nauczycielskich. Zgodnie z programem udzielam nauki religii.

Fahrenkrug.

Tu w wiosce odległej o 3 km. od Bad Segebergu, uplasowało się siódme (VII.) Zgrup. (Dowódca mjr. Róg Błaszczak), który całą energię

skierowuje na naukę, dzieląc żołnierzy na trzy grupy:

1. Analfabetów
2. Średnio zaawansowanych
3. Zaawansowanych.

Wahlstedt.

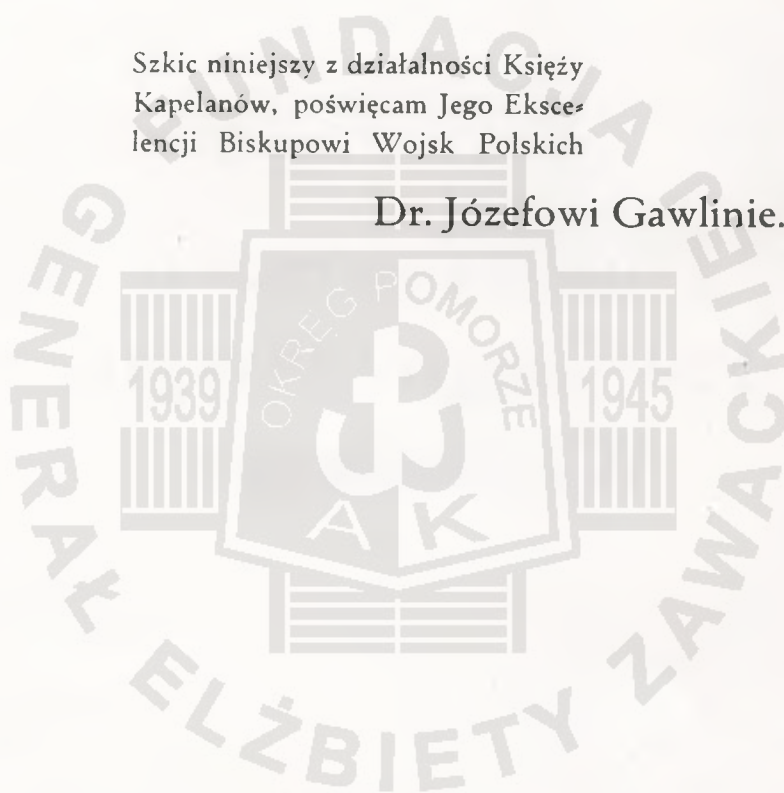
Oprócz batalionu szeregowych VII. Zgrup., znajduje się tu, obóz cywilny. Rodacy mają szkołę powszechną, oraz opiekę lekarską zapewnią. Co tygodnia w kapliczce prowizorycznej mają okazję wysłuchania mszy świętej, przyjęcia innych sakramentów świętych. Wogóle w rejonie Bad Segeberg, zdołano uruchomić siedem szkół powszechnych, jedną średnią, kurs buchalterii. Pracuje ośmiu wykwalifikowanych nauczycieli i sześciu pomocniczych. Rodacy mają zapewnioną opiekę lekarską, w trudniejszych wypadkach umieszcza się ich w szpitalu Bad Segeberg i Rikling. Obozy cywilne posiadają również samorząd wybieralny, który ustanawia komendanta, komisję żywnościową, rozdzielczą, odzieżową i rewizyjną.

Bolączką, powiedzieć można prawdziwą plagą, to brak pracy zarobkowej. Reasumując nastroje to odzwierciedla się duża tęsknota za krajem podniecana przez propagandę, a często spowodowana różnymi brakami, a przede wszystkim ową perspektywą bezcelowości.

11/6

Szkic niniejszy z działalności Księży
Kapelanów, poświęcam Jego Eksce-
lencji Biskupowi Wojsk Polskich

Dr. Józefowi Gawlinie.

O. Walerian Pączek

Józef Milewski

„Pomocnik” № 11 - 1984

Ksiądz pallotyn Walerian Pączek (pierwotnie Ponczek) urodził się 17 października 1909 r. w Lipinkach Królewskich koło Starogardu, w rodzinie rolnika Waleriana i Weroniki z domu Wojak. Nauki elementarne pobierał w miejscowej szkole ludowej w Zielonej Górze. Sytuacja rodzinna zmusiła Waleriana, już w bardzo młodym wieku, do zdecydowania o swoim życiu. Postanowił, choć z początku nie bez oporów, zostać członkiem Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego — Pallotynów, o których niewiele jeszcze wiedział ponad to, że prowadzą misje wśród katolików i pogan. Z misjami łączył wówczas możliwość przeżycia atrakcyjnych przygód.

Gimnazjum skończył w Wadowicach na Pogórze Śląskim, po czym w Sucharach koło Nakła i Ołtarzewie koło Warszawy ukończył studia teologiczno-filozoficzne. Święcenia kapłańskie otrzymał w Poznaniu z rąk prymasa Polski, ks. kardynała Augusta Hlonda. Osiadł w Chełmnie. Przez 4 lata był wykładowcą języka polskiego w miejscowym gimnazjum i jego prefektem, przez rok proboszczem. Pracując kontynuował studia w zakresie prawa kościelnego na Uniwersytecie Warszawskim (4 lata).

Brał udział w wojnie obronnej 1939 r. W czasie walk o Warszawę, mianowany do stopnia majora WP, został Szefem Duszpasterstwa Wojskowego Grupy (Zgrupowania) „Północ”.

Przez cztery lata pełnił w Warszawie obowiązki kapelana w szpitalu Czerwonego Krzyża. Jednocześnie był przybrawszy pseudonim „Germen” zastępcą dziekana AK na Pomorze, ks. kapelana Kazimierza Jagły. W czasie Powstania był na Starówce.

O tamtym okresie pracy duszpasterskiej księdza zakonnik pisze ks. płk Julian Humenski, generalny dziekan WP w książce „Wspomnienia wojenne kapelanów wojskowych 1939—1945” (Warszawa 1969, s. 55): „Swoją bohaterską postawą... wybijają się ks. płk Walerian Pączek, kapelan Grupy „Północ” na Starówce i wielu innych”. Po upadku powstania podzielił los powstańców, przez pięć miesięcy przebywał w niewoli niemieckiej.

Zwolniony z obozu jenieckiego przez wojska angielskie ks. pallotyn Pączek przez około dwa miesiące zatrzymał się w Lubece, w której skoncentrowano po różnych obozach około 25 tys. Polaków. Zapewne w maju 1945 r. otrzymał z rąk biskupa polowego WP, dr Gawliny (od 5.06.1945 r. — ordynariusza dla Polaków w Niemczech) nominację na dziekana Polskiego Okręgu Wojskowego, dowodzo-

nego przez znanego mu z czasów Powstania Warszawskiego dowódcę Grupy „Północ” płk dypl. Karola Ziemskiego, przy 8 Korpusie Brytyjskim na terenie Szlezwik-Holsztyn. W Rumpel rozstał się opiekę duszpasterską wraz z 45 kapelanami nad 150 tys. Polaków. Dodatkowo pełnił obowiązki kierownika placówki duszpasterskiej Fahrenkrug, stanowiącej najniższe ogniwo organizacyjne dekanatu. W skład tej placówki wchodziły obok jednostek wojskowych trzy obozy cywilne. Tutaj nauczał religii w szkołach obozowych, w gimnazjum historii kościoła katolickiego, a w dwóch klasach licealnych wykładał dogmatykę. Wygłaszał pogadanki na różnych kursach zawodowych, organizował uroczystości narodowe, jak 3 maja i 11 listopada.

W połowie 1947 r. został przeniesiony do Centrum Wyszkozenia w Osnabrück (Dolna Saksonia), gdzie został dziekanem i szefem duszpasterstwa kompanii transportowych i wartowniczych przy Brytyjskiej Armii Renu.

W 1947 r. sześciu księży zakonników wyjechało na rozkaz ks. Generała Stowarzyszenia Księża Pallotynów do Ameryki Północnej, wśród nich ks. Pączek. Przez prawie trzy lata był wikariuszem parafii Przemienienia Pańskiego w Buffalo, był też tam kapelanem wojskowym. Potem przeszło 6 lat pełnił funkcję rektora Domu Misyjnego w mieście North Tonawanda (diecezja Buffalo), gdzie w parafii MB Częstochowskiej obchodził srebrny jubileusz kapłański — 13.09.1959 r. Obecnie jest misjonarzem-proboszczem na dwóch parafiach w Północnej Dakocie (North Dakota), położonej przy granicy z Kanadą.

Wśród różnojęzycznych parafian Pączka jest grupa katolików-Polaków, którzy znajdują w nim szczególnego opiekuna i mecenasa kultury ojczystej. Udziela się społecznie w środowisku swego zamieszkania. Skompletował prywatną bibliotekę książek i czasopism polskich. Pozwala na niej korzystać osobom pragnącym tego. Utrzymuje kontakt z rodziną w kraju, pięć lat temu odwiedził go brat z Lipinek Królewskich.

Opublikował m.in. książkę bogato ilustrowaną pt. „Duszpasterstwo Polskiego Okręgu Wojskowego na terenie 8 Korp. Bryt.” (1946). Ma ona charakter nie tyle wspomnieniowy, co przede wszystkim ważnego zapisu-dokumentu polskości lat 1945—1946 na Zachodzie.

Odznaczony został m.in. Krzyżem Walecznych. ■

11/18
Pączek Walerian ps. "Germen" (1909-....), kapelan AK, wicedziekan Okręgu AK Pom.

Ur. 17 X 1909 r. w Lipinkach Królewskich pow. Starogard Gd.; syn Waleriana - rolnika i Weroniki z d. Wojak. Ukończył Gimnazjum pallotyńskie *Collegium Marianum* w Wadowicach w 1928 r. Nowicjat odbył w Sucharach k. Nakła; studia filozoficzno-teologiczne w seminarium księży pallotyńów w Ołtarzewie i w Sucharach. Świecenia kapłańskie uzyskał 17 VI 1934 r. W latach 1935-1938 był prefektem i profesorem języka polskiego w Chełmnie. Od 1 X 1938 r. był proboszczem w Koreliczach (obecnie Białoruś).

Około 20 XII 1939 r. przybył do Warszawy, gdzie będąc kapelanem szpitala PCK, ukończył w 1944 r. tajne studia na wydz. teologii UW. Uczestniczył w przygotowaniach do Powstania Warszawskiego. Przewo-

dniczący Komisji Duchowieństwa w Departamencie Wyznań przy DR na Kraj, ks. Franciszek Pauliński oraz Naczelny Kapelan płk Tadeusz Jachimowski ps. "Budwicz", powierzyli mu jako kapelanowi łącznikowemu Departament Wyznań DR. Przybrał ps. "Germen". W czasie Powstania mianowany dziekanem kapelanów Grupy Północ. Po jego upadku pełnił funkcję kapelana w obozach jenieckich, a następnie w oddz. polskich przy armii brytyjskiej w Niemczech.

Od 1950 r. w USA jako kapelan polski i proboszcz. Awansowany 10 XI 1990 r. do stopnia płka.

APAK, T.: B e n d i g F.: A Paraf. Lubichowo, Liber baptizorum 1901 nr 85; A Prowincjalne Ks. Pallot. Ołtarzewo, akta pers.; A Polskiej Misji Kat. w Niem., akta pers. ks. Pączka; Milewski, O. W. Pączek, "Pomerania", 1984 nr 11; ks.dr W. Pączek, *55 lat w służbie Bogu...*; USA 1989.

Anastazy Nadolny

Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej
1939-1945, Wyd. Bibl. JAPAK t. V, s. 1,
Toruń, 1994

11/9

Konspiracyjną działalność duchowieństwa na Pomorzu naświetlają bardzo nieliczne dokumenty oraz niektóre wydawnictwa podziemne. W meldunku Nr 190 z 1943 r. Komendant Główny AK gen. S. Rowecki - "Grot" podawał, że *Wyznaczono poddziałeków okręgowych w inspektoracie rejonowym Gdynia*⁷⁴. Z kolei w jednym ze sprawozdań Delegatury informowano: *Tajne duszpasterstwo. Dobrych znajomych słuchają spowiedzi po polsku*⁷⁵. W innym raporcie z 1943 r. stwierdzono: *Przygotowanie do Komunii Świętej prowadzi się krótko, formalnie. Księża informują rodziców, żeby właściwe przygotowania prowadzili w domu (tak praktykuje się przynajmniej na Kaszubach)*⁷⁶. W "Notatce o polskim duchowieństwie" sporządzonej dla Departamentu Informacji i Prasy Sekcji Zachodniej podano: *Na Pomorzu księża zorganizowali w zakresie pracy społecznej coś w rodzaju "Caritasu" i wspomagają pieniężnie potrzebujących, zwłaszcza kobiety po zamordowanych. Część księży współpracuje z prasą podziemną*⁷⁷. O tajnym duszpasterstwie wzmiankują w sposób ogólnikowy dokumenty Narodowych Sił Zbrojnych: *Tajne duszpasterstwo tropione jest przez Niemców z całą zaciekłością. Ta sama uwaga znajduje się też w gazetce "Ziemie Zachodnie Rzeczypospolitej"*⁷⁸. Wydawnictwa podziemne donosiły o represjach stosowanych wobec księży spowiadających w języku polskim⁷⁹.

W dokumencie Delegatury Rządu pt. "Informacja o życiu religijnym w Bydgoszczy" z 1943 r. podano informację o bardzo ciekawej inicjatywie polskich księży: *W Bydgoszczy, gdy przyszedł zakaz śpiewania po polsku, księża przetłumaczyli wszystkie ważniejsze pieśni na łacinę i wydali w formie powielanego śpiewnika, który kosztował 10 fen. W spisie podano tytuł łaciński oraz tytuł uwzględniający pierwsze słowa pieśni po polsku. Każdy zatem wiedział, na jaką melodię daną pieśń się śpiewa i Kościoły w Bydgoszczy rozbrzmiewały polskimi melodiami ze słowami łacińskimi. Trwało to kilka miesięcy zanim Niemcy zorientowali się. Obecnie (V 1943 r.) w Bydgoszczy nie śpiewa się w kościołach w ogóle, albo tylko organista po łacinie. Podobną informację zamieścił periodyk "Polska"*⁸⁰. Wyjaśnić należy, że śpiewnik ten przygotowano w 1940 r. z inicjatywy ks. Czesława - ówczesnego proboszcza parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa. Teksty tłumaczyli ks.ks. Leon Daditer, C. Rólski i Jan Wollschlager. Wydano konspiracyjnie kilka nakładów po kilka tysięcy egzemplarzy. Był to jedyny druk zwarty wydany na Pomorzu w warunkach podziemnych.

Należy też odnotować, że na szczeblu Komendy Obszaru Zachodniego Armii Krajowej, w skład którego wchodził m.in. Okręg Pomorski, funkcję Dziekana pełnił ks. płk Roman Mieliński. Na szczeblu Komendy Okręgu Pomorskiego AK funkcję duszpasterzy pełnili: ks.ks. Średziński, ("Sty-pułkowski"), B. Jagła, Walenty Pączek ("german"), Michał Ślipek ("Dzwon")⁸¹. Funkcję kapelana przewidywał także statut Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski". W 1943 r. pełnił ją ks. Ignacy Chmurzyński, a w 1944 r. ks. Leon Dogner. Funkcję kapelanów na różnych szczeblach pełnili: ks.ks. Franciszek Grucza, Teodor Plewa i inni. O prezesie TOW "Gryf Pomorski" Józefie Gryczy zanotowano w jednym z dokumentów Delegatury, że: *Ks. Wrycza*

verte!

II/10

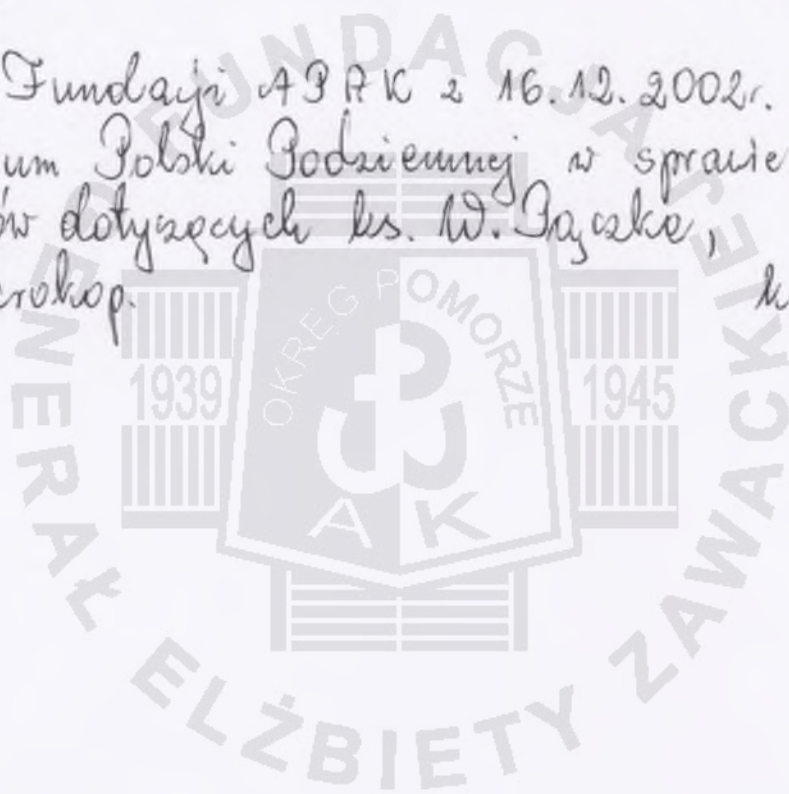
Bogdan Chranowski,
Wydawnictwa podziemne i dokumenty
Delegatury Zjednoczenia i Związku
o sytuacji Główna na Pomorzu w
kwaterach okupacyjnych, Studia Pielimskie,
Pielim 1993, t. XX, s. 38

IV / 1. Korespondencja bieżąca: dot. ks. Paźzka
Waleriana

1. List ks. W. Madolnego z 11.03.1994r.
w sprawie biogramu ks. W. Paźzka,
rękopis oryg. k. 1 s. 1
2. Pismo Studium Polski Podziemnej w
Londynie z 30.09.2002r. w sprawie
prezentacji materiałów o ks. W. Paźzku;
rękopis oryg. k. 2 s. 2-3
3. Pismo Fundacji APAK z 16.12.2002r.
do Studium Polski Podziemnej w sprawie
materiałów dotyczących ks. W. Paźzka,
rękopis, kserokop. k. 1 s. 4-5

Telżyń, 11 X 1994 ^{MP}

Wpłynęło dnia 15.03.94

205/1/94

Fundacja

Archiwum Pomorskie AK

Redakcja Stowarzyszenia Kulturalnego Pom.

Toruń

Przełam ostaki z samowolnych leżących - k. Waliana
Paczka, 3 eps. Załączam dla Archiwum autobiograficzny
krótki rysunek Paczka "55 lat w służbie Państwa, Ojczyzny i Blizni"
z licznymi jego fotografiami.

Upokojenie mojego o wyznaczeniu w biografii
k. Jana Stojerka załączony strony 2, gdyż uzupełniłem
je nową bibliografią

z wyrazami poważania
poczłowania

Władysław Maciejewski

STUDIUM POLSKI PODZIEMNEJ

The Polish Underground Movement (1939-1945) Study Trust

11 Leopold Road, London W5 3PB
Tel & Fax: 020 8992 6057
e-mail splondon@ukgateway.net

Fundacja „Archiwum Pomorskie AK”
87-100 Toruń
ul. Wielkie Garbary 2
Poland

10/2
Wpłynęło 11.10.
Ldż. 3718 Pom 100
D. U.

L. Dz. : /2002

30 września 2002

Szanowni Państwo

W związku z planowanym wydaniem wspomnień o śp. ks. W. Pączku, zwracam się do Państwa o informacje dotyczące jego działalności (sygnatura archiwalna FAP 690-1352/Pom). Jesteśmy szczególnie zainteresowani rolą ks. Pączka jako łącznika czasu okupacji niemieckiej z Wielkopolską i Pomorzem.

Załączam ulotkę, która obecnie jest rozsyłana do rozmaitych instytucji w celu uzyskania dalszych informacji dotyczących osoby ks. Pączka.

Z wyrazami szacunku

Dr K. Stoliński
Prezes

10/1/3

**KS. DR. WALERIAN PĄCZEK, PPŁK
Ps. 'Giermen'**

Lipinkach Krolewskich

Urodzony: 17-10-1909, Lipniki, Starogard, woj. Pomorskie.
Zmarł: 10-2001, Grand Forks, N.D. USA.

Nowicjat i Seminarium XX. Pallotynów: 1928.
Święcenia kapłańskie: 1934.

Służba wojskowa w konspiracji

Styczeń 1940 – Warszawa; Kom. Gł. Duszpasterstwa. Łącznik na Pomorze i Wielkopolskę.

01-08-1944 – Okręg Warszawa, Szef Duszpasterstwa, Grupa Północ. Stare Miasto, Śródmieście.

05-10-1944 – wyjście do niewoli.

02-05-1945 – oswobodzenie przez Armię Brytyjską.

20-02-1948 – Dziekan Kompanii Wartowniczych i Transportowych.

Emigracja do Stanów Zjednoczonych.

17-09-1944 – Stopień Majora, Starszego kapelana.

08-08-1944 – Krzyż Walecznych.

30-08-1967 – Krzyż AK

Przełożeni Ks. Pączka, po zaznajomieniu się z jego działalnością czasu wojny, postanowili odpowiednim wydawnictwem uczcić jego pamięć. W tym celu, zwrócili się do SPP o informacje, które częściowo zostały już przesłane.

Poproszono nas również, o informacje dotyczące działalności ks. Pączka jako Emisariusza z okupowanej Polski do Watykanu i Londynu. Niestety w naszym Archiwum nie znaleźliśmy danych na ten temat.

Będę bardzo wdzięczny za wszelkie dodatkowe informacje dotyczące aktywności Ks. Pączka w czasie II Wojny Światowej. Szczególnie, jego prawdopodobna działalność jako jednego z wielu emisariuszy z Polski, byłaby wspaniałym uzupełnieniem do wspomnianej biografii.

SPP
11 Leopold Rd,
London W5 3PB

dr K. Stoliński
Prezes

W/M/4

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWE.

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-18
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00

c. dz. 5066

Toruń 16.12.2002 r.

odp. wyptaw a, Białoty

20.11.2002.

Studium Polski Podziemnej

11 Leopold Road

London W 5 3PB

England

*odp. na L. ob. 3718
+ inf. o ks. W. Paszku*

Szanowni Państwo !

W załączeniu przesyłam kserokopię opracowań dotyczących działalności ks. Waleriana Pączka ps. "Germen". Niestety nie udało mi się znaleźć, na podstawie do tej pory opracowanych relacji, szczególniejszych danych dotyczących bezpośrednich kontaktów Księdza z Pomorzem i Wielkopolską. Jeżeli można, to chciałabym zwrócić uwagę, że Ksiądz urodził się w Lipinkach Królewskich pow. Starogard Gdański i nosił pseudonim "Germen", o czym sam pisze: " Przybrałem sobie pseudonim "Germen". Przyjęcie tego pseudonimu podyktowane było tym, że posiadałem znajomość języka niemieckiego oraz papierową gwarancję możliwości poruszania się po Warszawie, z uwagi na pełnienie funkcji kapelana Szpitala Czerwonego Krzyża" (ks. dr Walerian Pączek, 55 lat w służbie Bogu, Ojczyźnie i bliźnim, Lidgerwood, North Dakota USA, 1989, s. 13.).

verte!

IV/11/5

Z okazji Bożego Narodzenia, życzę Państwu w imieniu pracowników Fundacji wszelkiej pomyślności.
Przepraszam za zwłokę w odpowiedzi.

Z wyrazami szacunku i poważania *Elżbieta Skerska*

Elżbieta Skerska
dokumentalistka

załączniki:

1. "Pomerania" nr 11/1984-fragment artykułu Józefa Milewskiego.
2. "Pomerania" nr 8/1985- fragment artykułu Józefa Milewskiego.
3. "Przegląd Zachodni" nr 2/1973- recenzja książki Konrada Cischanowskiego.
4. Chrzanowski Bogdan, Wydawnictwa podziemne i dokumenty Delegatury Rządu RP na Kraj w latach okupacji, [w :] Studia pelplińskie 1989, Pelplin 1993, t.XX s.38- fragment.
5. Nadolny Anastazy, Pączek Walerian, [w:] Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945, cz.1, Wyd.Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej", t. V, Toruń 1994,
6. Nadolny Anastazy, Jagła Bronisław, [w:] Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945, cz.1, Wyd.Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej", t. V , Toruń 1994 (może być pomocny).

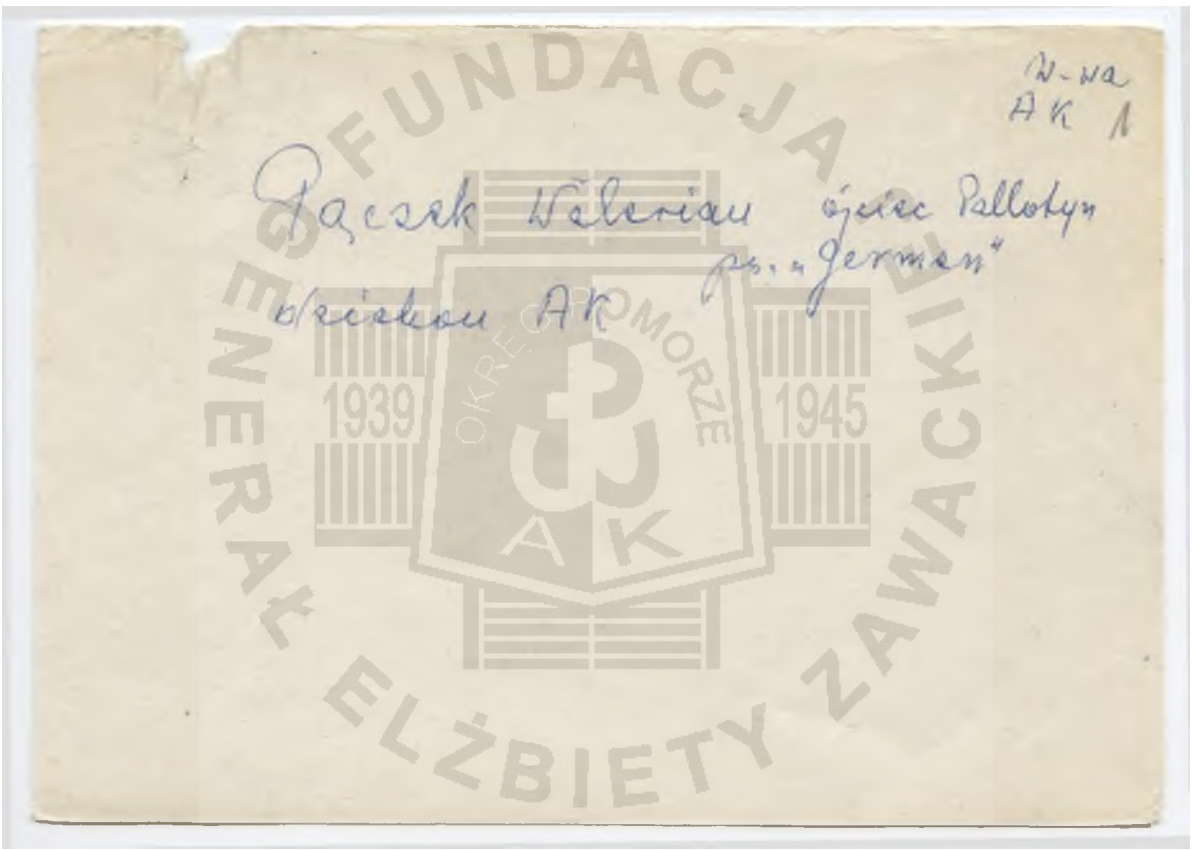
Dołączyłam również najnowszy nr. "Biuletynu" Fundacji.

T: M. 690/1352 Pom. poza Pom.

Paźciek Walerian

V. Karty informacyjne

k. 11

Poczta Walericja - cielec Paltoty
dziś AK ps. „Germania”

N-wa
AK
2

FUNDACJA
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Poczek Walenty
- ks. "German"

Pomorski
2 W2-17K

3

- 2-ca szefa Duszpasterstwa Pomorskiego
Olga 2 W2-17K

B. Chrzanowski, "Konspiracje ...", str. 20
Z. Sojł/VI.94

ks. Pacerek W. ps. "German" AK 4 KOPON
2-co ks. Jagly - kapelanus AK na
Pomoranu
1939 OKRĘG POMORZE 1945
Łódź: Del. F. Bendiga. Arch. Pom. AK,
M-30 5.5
A. Zak. 91
FUNDACJA
ELŻBIETY ZAWACKI

ks. PĄCZEK WALENTY

ps. "German"

KO AK

Wymieniany niekiedy jako z-ca kapelana
Duszpasterstwa KO ZWZ-AK Pom. ks. K. Jagły.

Zr.: B. Chrzanowski, Konspiracja rządu RP w regionie
nadałtyckim (1939-1945), [w:] Walka podziemna...,
s. 132.

HGr '94

2/ Paczek Walerian
nr. 190 gr. ^{ps. "German"} z Lipinek
Królewskich pod Starogardem
- pod ps. "German" pełnił funkcję
~~by~~ kapelana ^{obrotowego} VAK Obręgu Pomorskiego,
ks. Maksymilian Jędrzejewski
- pref. duszpasterstwa w Powst. Warsz.
zob: "Sześciem Kocięciakom w Powst.
Warsz." (nr) "Pomerania" nr 8/1985;
art. w t. ~~zob. nr 101 w-105 (zob. Józef Gierzyński)~~ problemowej - Pomorskie
w Powst. Warsz.
Wsk. VI 199

K O
AK 6

a/
mjr Prażczek Walerian ps. "German" 7
nr. 1909, z Lipinek Królewskich
pod Starogardem; ksiądz

- grupa "Północ"; szef duszpaster-
stwo; dowódstwo powst. awansował go na
podpułkownika
zob: "Szlakiem Socjalistów w Powst. Warsz."
(w) "Pomerania" nr 8/1985. art w t. osob.
nr inow. 4-105 (Józef Gierowski) proble-
mowy

ex VI 199

t
a
mjr W P ks. Paczek Walerian 8
nr. 17.10. 1909 w Lipinkach
Królewskich pod Starogordem;
w Powst. Warsz. w 1944r. pełnił
funkcję kapelana Grupy „Północ”
na Starówce; przez 5 m-cy przebywał
w niewoli niemieckiej; uwolniony
pełnił funkcję dzielnicową w PSZ
na Zachodzie (1945-47); od 1947
verte

prebywa na misji OO Palloty-
mów w MSA (przy granicy z
Komada).

zob: tenka probl. Pomorskie w
Pow. Warsz. z. 1 art. Milewski J.
"Kociwicy w Pow. Warsz."
Wz. VIII 2000

ppłk. ks. dr Pajczek Walerian

5

autor, 55 lat w służbie Bożej,
Opisywanie i bliźnim, Lidgerwood,
North Dakota, USA, 1989.

- jest w Bibl. Fundacji -

- nr inw. 414

MS. 11102

ks. Józef Walerian
ps. "German"

30 10
Pom.
AK

Referat Duszpasterstwa

zob. B. Chramowski, A. Gajsiński,
K. Steyer, Głębokie Podziemie
w Pomorzu..., Gdańsk 2005,

s. 129
K. VI/15

#10

HK 11
okr. Solworsk

PACZEK Walerian
ps. "Germeri"

brodz. 147. 1909 r. o Lipiulach Drohobuskich
por. Sterogrodzki
Kapelan HK, wicedziak Obwogu HK Solworsk
Zob. Stawicki Biogr. Tow. Solworskij t. 1, s. 166
Fundacja Archiwum Solworskie HK
Solworsk, 1994 r.

U. Dem/2001

WYDZIAŁ ...
Katedra ...
ul. ...
...
...

Bożzek Walerian